

# **Johtaja eettisen toimintakulttuurin edistäjänä varhaiskasvatuksessa**

## **Työsuojelurahaston hankenumero #240229**

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli saada lisää tietoa, kuinka eettisen johtamisen toteuttaminen onnistuu varhaiskasvatuksen muuttuvassa arjessa. Erityisesti pyrittiin selvittämään missä määrin johtajat ovat puuttuneet yhdenvertaisuutta rikkovaan käytökseen sekä minkälaisia positiivisen erityiskohtelun käytäntöjä on rakennettu johtajan tai työyhteisön toimesta. Johtajuuden eettisyydellä on merkittävä rooli yhä enemmän moninaistuvassa varhaiskasvatuksessa.

Ensimmäinen osatutkimus tarkasteli varhaiskasvatusjohtajien yhdenvertaisuuden käsitteen syvällistä ymmärtämistä ja sen merkitystä varhaiskasvatusjohtajan työssä. Erityisesti tarkasteltiin, miten varhaiskasvatusjohtajat kuvaavat yhdenvertaisuutta ja miten yhdenvertaisuus näyttäytyy heidän johtamistyössään. Tämän osatutkimukseen osallistujat ovat suomalaisten kuntien varhaiskasvatusjohtajia (N=27). Aineisto analysoitiin fenomenografisesti, mikä tuo esiin osallistujien erilaiset tavat kuvata, ymmärtää ja käsitellä yhdenvertaisuutta sekä sen ilmenemistä johtamisessa. Tutkimustulokset osoittavat, että yhdenvertaisuuden käsitteen ymmärtäminen ei rajoitu pelkästään lainsäädännön tai sääntöjen noudattamiseen, vaan ulottuu henkilökohtaisiin kokemuksiin ja pohdintoihin. Yhdenvertaisuuden periaate oli olennainen osa varhaiskasvatusjohtajien arkea joko tiedostetusti tai ei-tiedostetusti miltei jokaisessa päätöksenteossa ja toiminnassa vaikuttaen suoraan tai epäsuoraan lapsiin, perheisiin ja ammattilaisiin. Yhdenvertaisuus näyttäytyy siten tärkeänä lähtökohtana varhaiskasvatuksen johtamiselle. Johtajien näkemykset tarjoavat arvokasta tietoa siitä, miten yhdenvertaisuuden periaatteet voivat toteutua käytännössä ja kuinka niitä voidaan aktiivisesti edistää varhaiskasvatuksen johtamistyössä.

Toisessa osatutkimuksessa selvitettiin varhaiskasvatusjohtajien ja päiväkotien johtajien näkemyksiä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien merkityksestä varhaiskasvatuksessa sekä niihin kohdistuvien suunnitelmien roolia näiden arvojen toteutumiselle. Tutkimukseen osallistui 27 varhaiskasvatusjohtajaa ja 156 päiväkodin johtajaa ympäri Suomea. Tulokset osoittavat, että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma oli käynnistänyt varhaiskasvatuksen yhteisön itsereflektointia, arviointia sekä kehittämiskohteiden tunnistamista. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa ei nähty pelkkänä asiakirjana, vaan sen merkittävin anti oli sen herättämä tavoitteellinen ja arvokas pedagoginen keskustelu sekä toiminnan kriittinen tarkastelu varhaiskasvatuksen ammattilaisten kesken. Tämän näyttäytyi merkittävänä varhaiskasvatuksen tasalaatuisuuden varmentamisessa ja ylläpitämisessä huolimatta henkilökunnan vaihtuvuudesta ja muista olosuhteiden muutoksista. Keskeisemmäksi osoittautui yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon näyttäytyminen jokapäiväisessä pedagogiikassa ja sen johtamisessa.

### **Hankkeen #240229 toteutuneet käsikirjoitukset**

Haanpää, M., Fonsén, E. & Lastikka, A-L. Varhaiskasvatusjohtajien näkemyksiä yhdenvertaisuudesta käsitteenä ja käytännön työssä. Julkaisematon käsikirjoitus.

Haanpää, M. & Fonsén, E. Kohti tasa-arvoisempaa ja yhdenvertaisempaa varhaiskasvatusta. Julkaisematon käsikirjoitus.